

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 193/2023-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **JUDr. Michala Brožinu – súdneho exekútora**, IČO 36 164 020, Stropkovská 633/3, Svidník, zastúpeného advokátom JUDr. Ing. Adrián Cupák, Dr. Goldbergera 249/1, Svidník, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7Cdo 327/2021 z 29. novembra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 6. marca 2023 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia, ktoré navrhuje zrušiť a vrátiť vec najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol žalobcom v konaní vedenom Okresným súdom Trnava (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 40C 33/2018 o zaplatenie sumy 11 635,80 eur z titulu náhrady škody spôsobenej pri výkone verejnej moci Daňovým úradom Trnava sťažovateľovi ako súdnemu exekútorovi, keď nadmerný odpočet DPH poukázal na účet povinného napriek vydanému a doručenému príkazu na začatie exekúcie príkazaním iných peňažných pohľadávok zo 14. októbra 2013 a exekučného príkazu na vykonanie exekúcie príkazaním iných peňažných pohľadávok, čím Daňový úrad Trnava nesplnil zákonnú povinnosť podľa § 105 a § 108 Exekučného poriadku. Daňový úrad Trnava listom doručeným sťažovateľovi 25. novembra 2013 sťažovateľovi oznámil, že exekučný príkaz považuje za nevykonateľný pre absenciu identifikácie daňových pohľadávok, ktorých sa má týkať, a uloženie povinnosti subjektu bez právnej subjektivity. V rovnaký deň 25. novembra 2013 došlo k pripísaniu sumy zodpovedajúcej vrátenému

nadmernému odpočtu DPH na účet povinného, ktorý nebol zablokovaný pre účely exekúcie vedenej sťažovateľom. Následne bol na povinného vyhlásený konkurz 27. novembra 2014 (uverejnené v Obchodnom vestníku 18. decembra 2014). Listom z 22. februára 2017 si žalobca uplatnil škodu na Ministerstve financií Slovenskej republiky v rámci predbežného prerokovania nároku, ktorý nebol uznaný. Sťažovateľ podal žalobu na miestne nepríslušnom Okresnom súde Svidník 17. októbra 2017 a v konaní predložil výpisy z účtu povinného vyhotovené až 10. decembra 2014.

3. Rozsudkom okresného súdu č. k. 40C/33/2018 z 10. apríla 2019 bola zamietnutá žaloba sťažovateľa z dôvodu vznesenia námietky premlčania zo strany žalovaného, ktorú okresný súd posúdil ako dôvodnú. Sporné medzi stranami bolo, kedy sa sťažovateľ dozvedel o vzniku škody (úhrade nadmerného odpočtu DPH na účet povinného, pozn.). K tomu okresný súd uviedol, že: „Žalobca v konaní tvrdil, že o škode sa dozvedel až 12.12.2014 z listu [REDAKOVANÉ], ktorý ale súdu nepreukázal. Súdu doložil výpis z účtu [REDAKOVANÉ] za obdobie 23.09.2013 až 31.12.2013 a za obdobie 01.01.2014 až 10.12.2014, z ktorých výpisov vyplýva, že dňa 25.11.2013 boli na účet povinného prijaté platby od Finančného riaditeľstva SR v sume 234.762,10 Eur a 78.908,17 Eur. Z týchto výpisov súd nemal preukázanú vedomosť žalobcu o vzniku škody práve dňa 12.12.2014, keď z výpisov nie je zrejmé, kedy boli vyhotovené, príp. kedy boli doručené súdnemu exekútorovi z banky resp. prečo/na základe akého právneho úkonu boli súdnemu exekútorovi doručené. Súd mal tak za nepochybné, že prvotnú vedomosť o existencii úradného postupu daňového úradu, ktorý zhodnotil žalobca ako nesprávny, a teda vedomosť o skutkových okolnostiach, z ktorých možno zistiť vznik škody spočívajúci v nerealizovaní príkazu na vykonanie exekúcie, v ktorom súdny exekútor vyčíslil trovy exekúcie v sume 11.635,80 Eur, nadobudol žalobca dňa 25.11.2013. Z uvedeného dôvodu súd žalobu v celom rozsahu zamietol.“

4. Sťažovateľ podal odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 11Co 277/2019 zo 27. januára 2021 tak, že napadnutý rozsudok okresného súdu, stotožniac sa s jeho posúdením veci, potvrdil. Z jeho odôvodnenia v podstatnom vyplýva:

„Na preukázanie včasnosti uplatneného nároku žalobca predložil dva výpisy z účtu povinnej spoločnosti - za časť roku 2013 a časť roku 2014, z ktorých odvolací súd súhlasne so súdom prvej inštancie zistil, že dňa 25.11.2013 boli na uvedený účet prijaté platby od Finančného riaditeľstva SR. Z výpisov z účtov nie je zrejmé, kedy boli vyhotovené a ani kedy a na základe akej skutočnosti boli doručené žalobcovi. Súdu nebol predložený žiaden dôkaz, z ktorého by vyplynulo, že oba výpisy boli doručené v jeden deň - 12.12.2014, kedy žalobca tvrdí, že sa dozvedel o vzniku škody. Žalobca teda svoje tvrdenie o tom, že o škode sa dozvedel dňa 12.12.2014 nepodložil žiadnym dôkazom... žalobca hodnoverne nepreukázal skutočnosti, z ktorých by bolo možné jednoznačne vyvodit', že svoj nárok si uplatnil včas. Nie je pritom právne relevantné, že žalovaný vo svojich vyjadreniach výslovne nerozporoval doručenie výpisov z účtu povinnej spoločnosti žalobcovi. Žalovaný už vo svojom vyjadrení k žalobe vzniesol námietku premlčania. Súd prvej inštancie na správne zistený skutkový stav správne zvolil príslušnú, vyššie uvedenú právnu normu (§ 19 zákona č. 514/2003 Z. z.). Túto normu síce neaplikoval v celom rozsahu správne, keď začiatok plynutia premlčacej doby odvíjal od okamihu zistenia nesprávneho úradného postupu, z ktorého mohol žalobca vyvodit' vznik škody (vznik škody však ešte nebol žalobcom jednoznačne zistený), rozhodnutie súdu prvej inštancie je aj napriek uvedenému vo výroku vecne správne.“

5. Sťažovateľ podal proti tomuto rozsudku dovolanie podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) z dôvodu nesprávneho procesného postupu, ktorým došlo k porušeniu

práva na spravodlivý proces. Za nesprávne označil zistenie, že uplatnený nárok je premlčaný z dôvodu nesprávne určeného dňa začiatku plynutia premlčacej lehoty. Namietal, že z predložených výpisov z účtu vyplýva, že boli vyhotovené k 10. decembru 2014, teda nie je pravdivé zistenie, že nepredložil dôkaz o tom, kedy sa o vzniku škody dozvedel. Sťažovateľ v dovolaní uplatnil aj dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP a položil tieto právne otázky:

„Či v prípade, že odvolací súd rieši otázku premlčania uplatneného nároku je povinný ustáliť termín začatia plynutia premlčacej doby?“ a „Či súd pri ustálení skutkového stavu potrebného na posúdenie premlčania má vychádzať z termínu začatia plynutia premlčacej doby tvrdeným jednou zo sporových strán, ak druhá strana sporu toto tvrdenie nerozporuje?“.

6. Najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol dovolanie sťažovateľa ako procesne neprípustné s poukazom na to, že vada podľa § 420 písm. f) CSP dovolacím súdom zistená nebola. Najvyšší súd konštatoval, že bola sporná skutková okolnosť spočívajúca v tom, kedy sa žalobca dozvedel o vzniku škody. Z upovedomenia o začatí exekúcie podľa názoru najvyššieho súdu vyplýva, že žalobca mal zjavne vedomosť o účtoch povinného a o pohyboch na nich, keďže disponoval výpisom z účtu za obdobie od 23. septembra 2013 do 31. decembra 2013, pričom na tento účet boli 25. novembra 2013 prijaté platby od Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky vo výške 234 762,10 eur a 78 908,17 eur. Žalobca mal vedomosť aj o vyplatení nadmerného odpočtu DPH z tohto účtu. Tvrdenie, že sa o škode dozvedel až 12. decembra 2014 z listu [REDAKOVANÉ], podľa názoru najvyššieho súdu nebolo preukázané.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP najvyšší súd uviedol, že otázka položená dovolateľom je neprípustná, pretože má skutkový charakter. Táto skutková okolnosť bola podľa názoru najvyššieho súdu vecne správne vyhodnotená podľa zásady rozloženia dôkazného bremena, ktoré pre žalobcu vyplýva z § 19 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Skutočnosť, kedy sa žalobca ako poškodený dozvedel o škode, je dôkazným bremenom poškodeného, pretože ide o subjektívnu okolnosť na strane poškodeného, ktorú nemožno určiť do dôkazného bremena žalovaného orgánu verejnej správy. Úhrada nadmerného odpočtu DPH zo strany Daňového úradu Trnava, pobočky Galanta vyplýva práve z výpisu z účtu povinného ako daňového subjektu za obdobie od 23. septembra 2013 do 31. decembra 2013.

II.

Sťažnostná argumentácia

7. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou namieta, že o vzniku škody sa dozvedel doručením výpisu z účtu banky povinného 14. decembra 2014, išlo o výpis z účtu so stavom k 10. decembru 2014 a poslednou zachytenou transakciou z 29. novembra 2014. Pred doručením tohto výpisu nemal vedomosť o tom, že príslušný daňový úrad nepostupoval v zmysle exekučného príkazu. Oznámenie daňového úradu doručené sťažovateľovi 25. novembra 2013 o nevykonateľnosti exekučného príkazu (nesprávne označený daňový úrad bez právnej subjektivity a neidentifikované pohľadávky povinného na vrátenie nadmerného odpočtu DPH, pozn.) sťažovateľ nepovažoval za deň zistenia, že nebude daňovým úradom splnená uložená povinnosť, pretože sa spoliehal na zákonnú povinnosť súčinnosti tretieho subjektu. Dovolacie právne otázky boli formulované všeobecne, nesmerovali konkrétne k danej veci, ale k začiatku plynutia premlčacej doby vo všeobecnosti. Sťažovateľ je toho

názoru, že všeobecné súdy sú povinné riadne ustáliť začiatok plynutia premlčacej doby nielen na základe domnienok, ktoré sú v rozpore s listinným dôkazom. Zároveň nepovažuje za relevantné pre začatie plynutia premlčacej lehoty samotné zrealizovanie finančnej transakcie, keďže k účtu povinného nemal prístup a vedomosť o tejto transakcii získal až doručením výpisu z účtu. Najvyšší súd sťažovateľovi podľa jeho názoru odoprel prístup k dovolaciemu súdu a porušil označené základné práva sťažovateľa.

III.

Predbežné prerokovanie sťažnosti

8. Podstatou sťažnosti je namietané nesprávne právne posúdenie rozhodnej skutočnosti, ktorá spôsobila začiatok plynutia premlčacej doby, v dôsledku ktorého došlo k odmietnutiu prístupu k dovolaciemu súdu a formalistické posúdenie prípustnosti v dovolaní formulovaných právnych otázok.

9. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010). Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych noriem súdmi s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie.

10. Ústavný súd v prejednávanej veci nezistil taký výklad a aplikáciu relevantných právnych ustanovení, ktorých účinky by boli nezlučiteľné s označenými právami sťažovateľa alebo ktoré by popierali samotný obsah a zmysel aplikovaných noriem. Ústavný súd považuje najvyšším súdom poskytnutú odpoveď na námietky sťažovateľa o nesprávnom právnom posúdení veci odvolacím súdom za ústavne akceptovateľnú.

11. Sťažovateľ namietal nesprávne právne posúdenie skutočnosti rozhodnej pre začiatok plynutia premlčacej lehoty. Je toho názoru, že dostatočne preukázal, že sa o vzniku škody dozvedel až na základe výpisu z účtu povinného v decembri 2014. Uvedené tvrdenia sa vťahujú najmä na proces hodnotenia dôkazov zo strany všeobecného súdu prvého a druhého stupňa. K tomu je potrebné dodať, že predmet prieskumu ústavného súdu vymedzený petitom ústavnej sťažnosti sťažovateľa sa obmedzuje na napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, ktorým bolo dovolanie sťažovateľa odmietnuté ako procesne neprípustné.

12. Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane pripomína (napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 159/08, IV. ÚS 596/2012, III. ÚS 365/2017), že otázku, kedy je prípustné dovolanie, rieši zákon, t. j. ide o otázku zákonnosti, a preto posúdenie splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti dovolania s negatívnym výsledkom samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení práv sťažovateľa v prípade. To platí o to viac, že ústavný súd akceptuje, že otázka posúdenia, či sú splnené zákonné podmienky prípustnosti dovolania, patrí v zásade do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j.

najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu (napr. IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012, II. ÚS 98/2017).

13. Vychádzajúc z citovanej judikatúry, v zmysle ktorej posudzovanie splnenia podmienok dovolacieho konania je v zásade vo výlučnej právomoci najvyššieho súdu a, zohľadňujúc argumentáciu sťažovateľa v jeho sťažnosti podľa čl. 127 ústavy, sa úloha ústavného súdu v posudzovanej veci obmedzuje na posúdenie, či najvyšší súd v napadnutom uznesení dostatočným, a teda ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnil svoj záver o neprípustnosti dovolania.

14. Najvyšší súd napadnutým uznesením vyhodnotil uplatnené dovolacie dôvody a ich existenciu nezistil. Položené dovolacie otázky vyhodnotil ako skutkové, ktoré nie sú prípustné, na čo nadväzuje posúdenie správnosti postupu všeobecných súdov pri hodnotení dôkazov a rozhodných skutkových okolností veci. Dovolací súd sa skutkovej povahe položených otázok venuje veľmi stručne, napriek tomu je z celkového znenia predmetného odôvodnenia zrejmé, že posúdenie rozhodnej skutočnosti, od ktorej začala plynúť premlčacia lehota, je závislé od konkrétnych skutkových okolností veci, ktoré najvyšší súd následne zosumarizoval. Prvá položená otázka, či je potrebné skúmať začiatok plynutia premlčacej lehoty, bola vzhľadom na jej všeobecnosť, vykonané dokazovanie k tejto skutočnosti a vyhodnotenie skutkových okolností všeobecnými súdmi prvej a druhej inštancie bez právneho významu. Na druhú položenú otázku dovolací súd zrozumiteľne odpovedal, že dokázanie subjektívnych skutočností na strane sťažovateľa (kedy sa dozvedel o vzniku škody) tvorí súčasť dôkazného bremena ťažiaceho sťažovateľa, ktoré v konaní neuniesol. Napriek všeobecnej formulácii dovolacích otázok nebolo rozhodnutie vo veci založené na riešení týchto otázok na úrovni právnej teórie, ale len na základe zistenia konkrétnych skutkových okolností (oznámenie správcu dane, pripísanie pohľadávky, výpisy z účtu). Ak teda najvyšší súd dovolacie otázky považoval za skutkové, ide o tvrdenie, ktoré je ústavne akceptovateľné, založené na logickom posúdení veci. Tvrdené odopretie prístupu k dovolaciemu súdu ústavný súd preto nezistil.

15. Rovnako aj uplatnený dôvod nesprávneho procesného postupu všeobecných súdov porušujúci právo sťažovateľa na spravodlivý proces považuje ústavný súd za zrozumiteľne a primerane odôvodnený v napadnutom uznesení najvyššieho súdu. Navyše, je potrebné dodať, že proces hodnotenia dôkazov je ponechaný na vnútroštátnu právnu úpravu, a nie je obsiahnutý v zásade kontradiktórnosti ako súčasť práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Európsky súd pre ľudské práva k tejto problematike už zaujal takéto stanovisko: „*Aj keď čl. 6 dohovoru garantuje právo na kontradiktórnosť, nestanovuje žiadne pravidlá týkajúce sa prípustnosti dôkazov alebo spôsobu, akým majú byť dôkazy hodnotené. To je záležitosťou právnej úpravy na národnej úrovni a vecou národných súdov*“ (Komanický v. Slovensko zo dňa 4.6.2002, sťažnosť č. 32106/96).

16. Z uvedených dôvodov ústavný súd konštatuje, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a označenými základnými právami sťažovateľa nezistil takú príčinnú súvislosť, ktorá by signalizovala možnosť vyslovenia ich porušenia po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a preto odmietol ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

17. Nad rámec uvedeného považuje ústavný súd za vhodné dodať, že po oznámení správcu dane o nevykonateľnosti exekučného príkazu 25. novembra 2013 bolo povinnosťou súdneho exekútora

postupovať s odbornou starostlivosťou a oneskorené vyžiadanie výpisu z účtu povinného až po vyhlásení konkurzu na jeho majetok v novembri 2014 nemôže byť hodnotené na ťarchu žalovaného správcu dane.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. apríla 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu